দিন-ই-ইলাহী

মোগল সম্ৰাট আকবৰে ১৫৮২ খ্ৰী.ত আপোনাৰ ধৰ্মীয় আদৰ্শৰ প্ৰচাৰ কৰিব দিন-ই-ইলাহী নামেৰে এটা ধৰ্ম উলিয়াইছিল। এই ধৰ্মটোক বহুতে একেশ্বৰবাদ পাৰ্চী আৰু হিন্দু ধৰ্মৰ এক আমিশ্ৰণ বুলি অভিহিত কৰে। এই ধৰ্ম মতে প্ৰত্যেক লোকৰে আনৰ মত উপলব্ধি কৰাৰ অধিকাৰ আছে আৰু ই কোনো এটা ধৰ্মীয় গোড়ামিৰ অধিকাৰ নাই। আমাৰ আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিন্তাধাৰাৰ লগে লগে ধৰ্ম নিৰপেক্ষ। চিন্তা কৰিলে দেখা পাওঁ আৰু প্ৰতি মুহূৰ্ততে আমাক নিজেই কাম কৰে আমাক ঈশ্বৰৰ ওচৰত আদায়ৰ দাবী থাকে।

আবুল ফজলৰ মতে এই ধৰ্ম সাৰ্থকতাৰে আকবৰে অসংখ্য ভাৰতীয় জাতিৰ আধ্যাত্মিক সমস্যাসমূহ সমাধান কৰি শ্ৰেষ্ঠ ঈশ্বৰক বিচাৰিছিল আৰু সেই কৰ্তব্য সমাধান কৰি শ্ৰেষ্ঠ ঈশ্বৰক বুলিও চিন্তা কৰিছিল। এই ধৰ্ম আশীৰ্বাদ লাভ বুলিও চিন্তা কৰিছিল। এই ধৰ্ম অৱলম্বন কৰিবলৈ আৰু লোকক প্ৰথমে নিজ পাগুৰি খুলি সম্ৰাটৰ ভৰিত মূৰ থোৱাই ধৰ্ম গ্ৰহণত আবদ্ধ কৰাইছিল আৰু লগতে সম্ৰাটে নিজ হাতেৰে সুন্দৰ পাগুৰি পিন্ধাই দি আল্লাহ-আকবৰ লিখা মোহৰ প্ৰদান কৰিছিল। দিন-ই-ইলাহী দীক্ষিত লোকসকলে একেলগ হ'লে আল্লাহু-আকবৰ বুলি সম্ভাষণ কৰাত বিপৰীতে জাল্লাজালালুহু বুলি উত্তৰ দিছিল।

মুছলমান সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰভাৱশালী এই ধৰ্মক কেৱল অলপ সংখ্যক উচ্চ চিন্তাশীল ব্যক্তিসকলেহে গ্ৰহণ কৰিছিল। সংখ্যাগৰিষ্ঠ এই ধৰ্মটো আধিপত্য বিস্তাৰ লোকক আকৰ্ষণ কৰিব নোৱাৰিলে। উমান বন্দীয়াৰীৰ মতে বীৰবলেহে আছিল দিন আকবৰৰ দিন-ই-ইলাহী গ্ৰহণ কৰা একমাত্ৰ হিন্দু।

———

৬/০৬/২০২০